

СОВЕТ СОБОЛЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Ул. Соболевское, д.7, с. Соболевское,
422577

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
СОБОЛЕВСКИЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

С. Соболевское, 7-нче йорт, Шибешлик кыштагы,
422577

Тел: (84378) 36-1-48, факс: (84378) 36-1-48.

РЕШЕНИЕ

25.07.2023

с.Соболевское

КАРАР

№ 36-185

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында

«Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 13 июнендәге 239-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә

Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1. Соболевский авыл жирлеге Советының 2021 елның 10 сентябрәндәге 14-77 номерлы карары белән расланган Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турындагы Нигезләмәгә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:
Нигезләмәнең 7 бүлегенә беренче абзацында «һәлак булганнарның» сүзеннән соң «Ватанны саклаганда» сүзләрен өстәргә;
2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Соболевский авыл жирлегендә Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турындагы Нигезләмәнең текстын яңа редакциядә расларга (1 нче кушымта)
3. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлегенә социаль-мәдәни, законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл жирлеге башлыгы

О.Н.Майорова

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл жирлеге
Советының 2023 елның 24 июленнән
36-185 номерлы карарына
1нче кушымта

Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлегендә Ватанны
саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында
Нигезләмә

1. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү
Мәңгеләштерелергә тиеш:

- сугыш хәрәкәтләре барышында, башка хәрби бурычларны үтәгәндә яки Ватанны саклау буенча хезмәт бурычларын үтәгәндә һәлак булучылар;
 - башка дәүләтләр территорияләрендә хәрби бурыч үтәгәндә һәлак булучылар;
 - Ватанны саклаганда яралардан, контузияләрдән, гарипләрдән яисә авырулардан, күрсәтелгән нәтижәләргә килү вакытына бәйсез рәвештә, шулай ук хәрби хәрәкәтләр барышында хәбәрсез югалган башка хәрби бурычларны үтәгәндә яисә хезмәт бурычларын үтәгәндә вафат булганнар;
 - хәрби хәл аркасында, әмма үз намусын һәм абруен югалтмаган, Ватаннарын үзгәртмәгән әсирлектә үлгән, һәлак булган, вафат булганнар.
- Россияне яклап һәлак булган чит ил гражданнын да хәтердә тотырга кирәк.

2. Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү формалары:

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерүнең төп формалары булып тора:

- хәрби каберлекләргә саклау һәм төзекләндерү, Ватанны саклаганда һәлак булганнарны жирләүнең башка урыннарын булдыру, саклау һәм төзекләндерү, кабер ташлары, һәйкәлләр, стеллалар,obeliskлар, һәлак булганнарны мәңгеләштерүче башка мемориаль корымнар һәм объектлар урнаштыру;
- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның батырлыклары белән тарихи рәвештә бәйлә аерым территорияләргә саклау һәм төзекләндерү;
- билгесез хәрби каберлекләргә һәм күмелмәгән калдыкларны ачыклауга, Ватанны саклаганда һәлак булган һәм хәбәрсез югалганнарның исемнәрен билгеләүгә, аларның исемнәрен һәм алар турында башка мәгълүматларны Хәтер китапларына һәм тиешле мәгълүмат системаларына кертүгә юнәлдерелгән эзләү эшен үткөрү;
- мемориаль музейлар төзү һәм сугыш хәрәкәтләре урыннарында истәлекле билгеләр төзү;
- массакуләм мәгълүмат чараларында һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Ватанны саклаганда һәлак булганнар турында материаллар бастырып чыгару, аларның батырлыкларына багышланган сәнгать һәм әдәбият әсәрләре булдыру, күргәзмәләр оештыру;
- Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен урамнарда һәм майданнарда, географик объектларда, оешмаларда, шул исәптән мәгариф оешмаларына, учреждениеләргә, хәрби частьләргә һәм берләшмәләргә, корабларда һәм судноларда бирү;

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен хәрби частьләр, хәрби һөнәри белем бирү оешмалары һәм югары белем бирү хәрби белем бирү оешмаларының шәхси составы исемлегенә мәңгелеккә кертү;

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның исемнәрен мәңгеләштерүче истәлекле даталар билгеләү.

Дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары, ижтимагый-дәүләт берләшмәләре, ижтимагый берләшмәләр карары буенча Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү буенча башка чаралар да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Ватанны саклаганда һәлак булчуыларны күмү

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның кабер ташлары, һәйкәлләр, стеллалар,obeliskлар, чикләү элементлары һәм башка мемориаль корылмалар һәм объектлар белән жирләнүе хәрби каберлекләр булып тора.

Аларга түбәндәгеләр керә: гомуми зиратлардагы аерым хәрби участоклар, уртак зиратлардагы туганнар һәм шәхси каберлекләр, зиратлардан читтә, колумбария һәм һәлак булганнарның жәсәдләре салынган урналар.

4. Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү (жирләү) тәртибе

Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү (жирләү) федераль закон таләпләре нигезендә башкарыла.

5. Хәрби каберлекләргә дәүләт хисабы, тоту һәм төзекләндерү

Хәрби каберлекләр дәүләт исәбенә алынырга тиеш. Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлеге территориясендә аларның исәбен Соболевский авыл жирлеге Башкарма комитеты алып бара. Һәр хәрби каберлеккә мемориаль билге куела һәм паспорт төзелә.

Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл жирлеге территориясендә хәрби каберлекләргә карап тоту өчен Соболевский авыл жирлеге Башкарма комитеты җаваплы.

6. Хәрби каберлекләргә сакланышын тәмин итү

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) дип танылган хәрби каберлекләргә сакланышын тәмин итү максатларында, мәдәни мирас объектларын саклау зоналары Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре хәрби каберлекләргә сакланышын тәмин итү зарурлыгыннан чыгып эшләнә һәм үзгәртелә.

Хәрби күмүләргә зарар китерергә мөмкин булган төзелеш, жир, юл һәм башка эшләр Соболевский авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килештерелгәннән соң гына башкарыла.

Гражданныр һәм юридик затлар хокукка ия булган жир кишәрлекләрендә булган хәрби каберлекләргә саклау өчен җаваплы.

Жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләре өлешендә) сөяк калдыклары һәм (яисә) кабер ташлары, һәйкәлләр, стелла,obeliskлар, башка мемориаль корылмалар һәм объектлар, аларның өлешләрән (алга таба - иске күмү урыннары) ачылган очракта, гражданныр һәм (яисә) юридик затлар, аларның жир кишәрлекләре (жир кишәрлекләре өлешләре) булган булсалар, яки гражданнырга һәм (яисә) юридик

затларга карамаган жир кишәрлекләрендә иске күмү урыннарын ачыклаган затлар бу хакта Соболевский авыл жирлегенең эчке эшләр органнары һәм (яисә) Башкарма комитетына ачылган көннән алып өч эш көне эчендә хәбәр итәргә тиеш.

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән мәетләренә тап булган яки билгесез хәрби күмүләр ачылган очракта, Соболевский авыл жирлеге Башкарма комитеты Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органына Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән калдыкларын яисә билгесез хәрби күмүләргә шул расланган көннән алып өч эш көне эчендә ачыклау турында хәбәр итә.

Ватанны саклаганда һәлак булчуларының жәсәдләрен табу турында хәбәр алынганнан соң ун эш көннән дә соңга калмыйча Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы аларны күмү турында карар кабул итә. Әгәр Ватанны саклаганда һәлак булганнарның күмелмәгән калдыклары гражданныр һәм (яисә) юридик затлар хокукка ия булган жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләренең өлешләре) табылган булса, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы аларны күчәрү һәм алга таба күмү турында карар кабул итә.

Билгесез хәрби күмүләр ачыклану турында хәбәрнамә алган көннән алып ун эш көннән дә соңга калмыйча, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте вәкаләтле органы билгесез хәрби күмүләргә, шул исәптән билгесез хәрби күмүләргә гражданныр һәм (яисә) юридик затлар карамагындагы жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләренең өлешләре) барлыгы ачылган очракта, күчәрү турында карар кабул итә. Гражданныр һәм (яки) юридик затларга карамаган жир кишәрлекләрендә (жир кишәрлекләргә өлешләрендә) билгесез сугышчылар күмелгән очракта, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы ачылган урында билгесез хәрби каберлекләргә саклап калу турында карар кабул итәргә мөмкин. Соболевский авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан мондый карар кабул иткәндә "Ватанны саклаганда һәлак булчуларының истәлеген мәңгеләштерү турында" 1993 елның 14 гыйнварыннан 4292-1 РФ номерлы Законының 5 статьясында каралган тиешле чаралар күрелә.

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның жәсәдләрен күмү буенча чаралар, аларны күчәрү буенча чараларны да кертәп, әлеге статьяның жиденче һәм сигезенче өлешләрендә каралган билгесез хәрби каберлекләргә күчәрү буенча чаралар Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле органы тарафыннан Ватанны саклаганда яисә билгесез хәрби күмелгән урыннарда һәлак булчуларының жәсәдләрен табу турында хәбәр алынганнан соң өч айдан да артмаган вакыт эчендә үткәрелә.

Табылган корал, документлар һәм һәлак булганнарның башка мөлкәте акт буенча аларны өйрәнү, экспертиза һәм исәпкә алу өчен хәрби идарә органнарына тапшырыла. Шул ук вакытта һәлак булчуларының документлары, шәхси әйберләргә һәм бүлекләргә аларның туганнарына яки музейларга тапшырыла, ату коралы эчке эшләр органнарына тапшырыла. Атыш коралы һәм кораллануның башка чаралары, аларны сугышчан куллануны булдырмый торган хәлгә китергәннән соң, музейларга экспонацияләү өчен тапшырыла ала.

Шартлаткыч әйберләр табылу турында кичекмәстән хәрби идарә органнарына хәбәр ителә, билгеләнгән тәртиптә аларны зарарсызландыру яки юк итү буенча чаралар күрелә. Шартлау куркынычы булган предметларның үз инициативасы буенча аларны табу һәм аларны транспортировкалау тыела.

Ватанны саклаганда һәлак булган кешеләргә жәсәдләрен эксгумацияләү чаралары Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан тәэмин ителә.

Хәрби күмүләрнең сакланышын Соболевский авыл җирлегенең Башкарма комитеты тәэмин итә.

Ватанны саклаганда һәлак булучыларның җәсәдләренең сакланышын тәэмин итү «Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында» 1993 елның 14 гыйнварыннан 4292-1 РФ номерлы Закон белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Хәрби каберлекләргә торгызу

Соболевский авыл җирлеге Башкарма комитеты Бөек Ватан сугышында, Ватанны саклаганда һәлак булган сугышчыларның каберлекләрен, мемориаль корылмаларны һәм һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерүче объектларны төзекләндерергә тиеш.

Хәрби каберлекләргә зыян китерүдә гаепле гражданныр яки юридик затлар аларны торгызырга тиеш.

8. Эзләү эшен оештыру

Билгесез сугышчылар каберлекләрен һәм җирсез калган җәсәдләргә ачыклау, һәлак булучыларның яки хәбәрсез югалганнарның исемнәрен билгеләү максатыннан эзләү эшләргә алып барыла. Ул мондый эш башкаруга вәкаләтле иҗтимагый берләшмәләр тарафыннан оештырыла һәм үткәрелә.

Хәрби гамәлләр барган урыннарда эзләү эшләргә алып бару, шулай ук хәрби каберлекләргә үз инициативалары белән ачу тыела.

Һәлак булучыларны күмү өлешендә эзләү эшләргә үткәрү тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә Башкарма комитет тарафыннан үз компетенциясе чикләрендә билгеләнә.

9. Ватанны саклаганда һәлак булганнар истәлеген мәңгеләштерү эшен гамәлгә ашыручы дөүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләргә

Югары Ослан районы Хәрби комиссариаты:

- Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда Ватанны саклаганда һәлак булган кешеләрнең мәетләргә күмү (кабат күмү) эшендә катнаша;

- иҗтимагый берләшмәләргә эзләнү эшләргә алып баруда, һәлак булган сугышчыларның мәетләргә күмүдә (кабат күмүдә) һәм хәрби каберлекләргә төзекләндерүдә гамәли ярдәм күрсәтә;

- эзләү эшләргә барышында табылган корал, хәрби техника һәм башка матди чараларны документлар белән кабул итүгә гамәлгә ашыра, аларны өйрәнү, исәпкә алу һәм алга таба файдалану предметына экспертиза үткәрә;

- һәлак булучылар һәм хәбәрсез югалганнар турында мәгълүматларны билгеләү буенча эш алып бара;

- Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл җирлегенең Хәтер китапларын бастыру өчен материаллар эзерләүдә ярдәм күрсәтә.

Югары Ослан муниципаль районы Эчке эшләр бүлеге:

- эзләү эшләргә башкаруда җәмәгать тәртибен тәэмин итә;

- эзләнү эше барышында табылган ату коралын кабул итү һәм саклау эшләргә башкара;

- эчке гаскәрләрдә һәлак булган хәрби хезмәткәрләренң, эчке эшләр органнарының рядовой һәм җитәкче составының затларының исәбен алып бара;
 - хәбәрсез югалганнар турында мәғълүмат урнаштыруда катнаша;
- Хәтер китабын бастыру тәртибен билгели.

"Волжская новь" газетасы редакциясе.

- Соболевский авыл җирлегенң Хәтер китабын бастыру өчен полиграфик базаны тәмин итә;
 - массакуләм мәғълүмат чараларында һәлак булган, хәбәрсез югалган кешеләрне эзләү, Ватанны саклаучылар турында материаллар бастыруны тәмин итә.
- Соболевский авыл җирлеге Башкарма комитеты:
- Ватанны саклаганда һәлак булчуыларның истәлеген мәңгеләштерүче хәрби каберлекләренә, мемориаль корылмаларны һәм объектларны тәртиптә тоту һәм төзекләндерү чараларын, шулай ук Россия Федерациясе территориясендә чит ил хәрбиләренң каберлекләрен карау буенча хөкүмәтара килешүләренә гамәлгә ашыру эшләрен башкара;
 - яңа хәрби каберлекләр өчен мәйданнар резервын булдыралар;
 - Хәрби күмүләрдән тыш урнашкан һәм Мәңгелек ут яисә Хәтер уты булган мемориаль корылмаларны үзәкләштерелгән исәпкә алуны оештыру максатларында Ватанны саклаганда һәлак булганнарның хәтерен мәңгеләштерү буенча башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыралар.

11. Ватанны саклаганда һәлак булчуыларның истәлеген мәңгеләштерү буенча чараларны финанс һәм матди-техник яктан тәмин итү

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү, шул исәптән Ватанны саклаучыларның батырлыкларына тарихи яктан бәйле аерым территорияләренә һәм объектларны урнаштыру, шулай ук күргәзмәләр һәм башка чаралар оештыру чыгымнары Соболевский авыл җирлеге Башкарма комитеты компетенциясе, шулай ук юридик һәм физик затларның ирекле взнослары һәм иганәләре нигезендә җирле бюджет акчалары хисабына башкарыла ала.

Югары Ослан муниципаль районы Соболевский авыл җирлеге Советы карары белән Ватанны саклаганда һәлак булчуыларның истәлеген мәңгеләштерү буенча чараларны матди-техник тәмин итү тәртибе билгеләнә.

12. Әлеге Нигезләмәне бозган өчен җаваплылык

Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан Соболевский авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Ватанны саклаганда һәлак булчуыларның истәлеген мәңгеләштерүче һәйкәлләр һәм башка мемориаль корылмалар саклана.

Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы.

Совет рәисе,
Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Соболевский авыл җирлеге башлыгы

О.Н.Майорова